

Na robu človeškega dostojanstva

V Ljubljani si že vrsto let prizadevamo, da bi zajeli rast barakarskih naselij. Delno nam jih je sicer uspelo, a žal je zaskrbljujoče dejstvo, da jih nikakor ne moremo odpraviti. Običajno se potrudimo, da za kratek čas popravimo bivalne razmere v njih in potem, ko se poleže preplah zaradi epidemiološke nevarnosti, ki pogosto zaveje iz takšnih »getov«, življenje med barakami kmalu spet ubere staro pot. V Ljubljani imamo okoli 15 barakarskih naselij. Največ jih je za Bežigradom, v Mostah, na Viču, a korenine so pognale tudi v, sicer industrijsko bogati občini, Šiški. Največ jih je na Drobošnjakovi ulici, kjer živi okoli 40, 4 — 5 članskih družin, utesnenih v lesu in pločevini. Nosilci »stanovanjskih pravic« so največ delavci Litostroja, Unitasa, IMP Trate, Mercatorja, Dekorativne, Roga in še bi lahko naštevali. Takšna straha nad glavo jim gotovo ustreza, saj v barakah, kjer živijo delavci z nizkimi osebnimi dohodki, ne plačujejo drage režije: stanarine, vode, elektrike, sanitarij. Vseljujejo se kar čez noč, »na črno«, svojim delovnim organizacijam dajejo lažne podatke in napačen naslov bivanja. Tudi do bivalnega okolja niso prizanesljivi, saj se zaradi nerednega čiščenja in

vzdrževanja pojavljajo deponije odpadkov, od fekalnih do ostalih, ki povzročajo nalezljive bolezni — množično epidemijo kužnih bolezni. A pred tem velikim problemom še vedno najraje zatiskamo oči, češ dokler so tiho, bomo tudi mi. Resda so tiho in se ne pritožujejo, zavedati pa se vendarle moramo, da se v barakarska naselja vselijo ljudje, ki prihajajo iz manj razvitih krajev samo zaradi zaposlitve. Pri nas združujejo le delo, za kaj več pa niso zainteresirani. Zato bi morali biti bolj glasni v delovnih organizacijah, ki po družbenem dogovoru morajo zagotoviti svojim delavcem dostojno streho nad glavo. Delovna organizacija Litostroj, ki je lastnik barak na Drobošnjakovi ulici, se tega problema seveda dobro zaveda, a kaj ko imajo še veliko nerešenih stanovanjskih problemov, zato so jim barakarji le še dodatna obremenitev. Lani so denimo uspeli rešiti le en stanovanjski problem, dve družini sta uvrščeni na prednostno listo za dodelitev stanovanja, več pa jih je dobilo status imetnika stanovanjske pravice. In tako se v Litostroju vrtijo v začaranem krogu, kjer že 40 let ne najdejo pravega izhoda. Krajanji v krajevni skupnosti Litostroj, na takšno stanje nimajo vpliva, trdijo pa, da

so v delovni organizaciji vendarle premalo odločni, saj rušenje poteka prepočasi in neorganizirano, zato so dani pogoji, da se po izselitvi pojavljajo prodaje pravice uporabe stanovanja. Nihče od pristojnih pa ne nadzira nezakonito vseljenih stanovalcev, ki po dveh letih bivanja dobi status imetnika, zato se stanje, kakršno je, iz leta v leto samo še poslabšuje. Kakorkoli že je, v Litostroju vendarle morajo s prizadetimi stanovalci, oziroma organizacijami združene dela, kjer so le-ti zaposleni, nemudoma poskati skupno rešitev. Ena izmed možnih je prav gotovo gradnja stanovanjskih blokov na tem mestu. A v razreševanje se bodo morali nadvse dejavno vključiti tudi Center za socialno delo, štab za odpravo barakarskih naselij v občini in druge družbeno politične strukture v občini, saj ne gre le za odpravo teh barak na Drobošnjakovi, ampak tudi v Stegnah, v Sentvidu na Vrtnarski in Podutiški.

Časa za odlašanje ni več. Na pragu 21. stoletja je delovnemu človeku vendarle treba zagotoviti vsaj tiste najbolj osnovne pogoje za človeka vredno življenje.

Vera Vogrinčič

Želja krajanov se je uresničila

DO Usluga je dobila novo lokacijo za svojo naložbo

Krajanji Kosez in delavci Usluga — poslovno zelo uspešne OZD — so z zadoščenjem sprejeli vest o dodelitvi nove lokacije za graditev objekta v industrijski coni. Razlage za takšno odločitev je treba iskati v prvi vrsti v programu dejavnosti Usluga. Iz podatkov Projekta o naložbi je možno vedeti, da bo opravljala TOZD — pralnica le 3% svojih storitev za gospodinjstva, TOZD mizarstvo le 5% svojih zmogljivosti in TOZD zaključna dela v gradbeništvu le 20% svoje dejavnosti, kar pomeni, da so zmogljivosti skoraj v celoti usmerjene v zadovoljevanje potreb OZD v družbenem sektorju. Tako usmerjen program za občane Kosez ni bil sprejemljiv, saj bi novi objekti praktično zasedli vse proste površine, ki so z zazidalnim načrtom namenjene za obrtno storitvene dejavnosti. Nenazadnje, tudi Ustava zavezuje KS in občane glede varstva in izboljševanja okolja, ko določa, da imajo delovni ljudje in občani ne le pravico marveč tudi dolžnost zagotavljati pogoje za ohranitev in razvoj človekovega okolja ter prepreče-

vati in odpravljati škodljive posledice, ki z onesnaževanjem, s hrupom ali kako drugače ogrožajo življenje in zdravje ljudi. Na tej osnovi se je utrdilo skupno prepričanje, da predvideni objekt DO Usluga ne sodi v gosto naseljeno sososko Koseze, kjer živi na majhni površini 3 kv. km nad 6.600 prebivalcev. Zato so si končno vsi bili edini in se odločili za novo lokacijo v industrijski coni. Vsekakor je to bila dobra šola za vse. Saj so tako ponovno začeli razmišljati o urbani prihodnosti Kosez, ki je vsebinsko bogatejša. Prihodnost razvoja KS Kosez je deloma vezana na prihodnost KS Bratov Babnik, deloma pa na prihodnost mesta Ljubljane (ureditev Koseškega ribnika in njegove okolice kot prostora za oddih in rekreacijo občanov Ljubljane). Razmišljanja o tej prihodnosti pa so še vedno polna protislovij. Želja in idej je veliko, tako v KS kot v občini in mestu. V zasnovi pa so dolžna upoštevati predvsem prednost, ki jo imajo krajanji Kosez in sosedne KS Bratov Babnik oz. zgraditev obrtniške cone ob dosledno vodeni politiki — smotno in varčno, na malih površinah. Zato bi bilo treba takoj uporabiti komunalno že opremljena zemljišča za potrebe obrtniških dejavnosti v skladu z optimalno načrtovano izgradnjo manjših lokalnih objektov, kjer naj bi delovale majhne obrtniške delav-

nice (krojaštvo, čevljarstvo, elektro, vodovodni, ključavničarski in podobni servisi, servisi za gospodinjstvo opremo, male trgovine, mlekarne, pekarna, lekarna, šolske potrebščine, krajanji pričakujejo zgraditev Doma KS z osnovnimi prostori za delo in življenje krajanov, z večnamensko dvorano, ambulanto in knjižnico, prostore za mladinski klub, za srečanja upokojencev, majhno menzo z enolončnicami, zgraditev tržnice, ki se prelaga že v tretji petletni plan, novih zelenih površin za cicibane, ki jim je zdaj odmerjen prostor na asfaltu in še marsikaj drugega. Od naštetih in drugih nenaštetih želja, potreb in interesov pa se bo lahko uresničevalo le tisto, kar bo z načrtom sprejeto, na podlagi usklajevanja skupnih potreb in upoštevanja omejitev, ki so nujne, saj je razpoložljivi prostor omejen in na podlagi gmotnih možnosti. Občani Kosez pričakujejo, da bo v času množične obravnave, usklajevanja in odločanja o uporabni prihodnosti Kosez dosežena potrebna demokratična širina in strpnost do drugačnih stališč in naziranj, da bodo prevladali znanje, potrebne utemeljive in argumenti pa tudi visoka stopnja odgovornosti vseh krajanov do prihodnjega razvoja KS.

Jože Gosnar